

Univers Pedagogic

36 (872),
12 octombrie 2023

Săptămânalul pedagogilor din toată țara!

pro

Sute de profesori și manageri școlari au participat la Forumul Național al Cadrelor Didactice

Circa 400 de învățători, profesori, cadre didactice de sprijin, manageri școlari și tineri specialiști s-au adunat împreună, sâmbătă, 7 octombrie, pentru a participa la un forum național, organizat de Președinția Republicii Moldova împreună cu Ministerul Educației și Cercetării.

„Cred că, fără educație, o țară nu poate crește, nu poate fi nici liberă, nici puternică, nici dezvoltată. Educația pe care o oferim copiilor azi va influența calitatea vieții generațiilor viitoare, dar și capacitatea statului de a ne asigura nouă, tuturor, condiții bune de viață în deceniile care vin”, a declarat Maia Sandu, Președinta țării.

„Acest forum este, în primul rând, o ocazie pentru profesori de a reflecta asupra lucrurilor pe care le fac deja și cum pot deveni mai buni, cum pot schimba practica în clasă. Sperăm ca acest eveniment să-i ajute să înțeleagă și cum pot lucra mai bine cu elevii cu nevoi educaționale speciale, cum pot utiliza arta în predare, cum pot utiliza noile tehnologii”, a menționat Dan Perciun, ministrul Educației.

Profesorii au avut ocazia să discute cu Mircea Miclea, invitatul special al evenimentului. Mircea Miclea este autor, psiholog, educator, antreprenor, ex-ministru al Educației din România, întemeietor al Școlii psihologice cognitive.

„Am ales astăzi să vorbim despre o problemă fundamentală: Ce predăm atunci când predăm în fața copiilor? Cred că predăm patru lucruri: un anumit conținut, o metodă de învățare a acelui conținut, o atitudine față de el și o modalitate de a exploata această cunoaștere”, a afirmat Mircea Miclea.

Evenimentul a fost organizat cu suportul Proiectului Tehnologiile Viitorului în Moldova, finanțat de USAID, Suedia, Marea Britanie, precum și al Fondului Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), Norvegiei, Japoniei și Fundației Orange, în parteneriat cu Universitatea de Stat, Mediacor și „Clasa Viitorului”.

„Statele Unite se mândresc că au contribuit la realizările obținute de Republica Moldova în domeniul educației. Suntem bucuroși să participăm la formarea „Claselor Viitorului” în comunitățile mari și mici. Investițiile în educație sunt investiții inteligente pentru orice stat”, a declarat Kent D. Logsdon, Ambasadorul SUA în Republica Moldova.

„Viitorul începe în sălile de clasă, pentru că voi, profesorii, sunteți cei care alegeți metodele de predare și le dezvoltați copiilor abilitățile necesare pentru mâine. Digitalizarea și învățarea noilor tehnologii sunt esențiale pentru a ne asigura că studenții moldoveni au abilitățile potrivite, inclusiv pentru profesiile care încă nu au apărut”, a afirmat Katarina Fried, Ambasadoarea Suediei în Republica Moldova.

„Începând cu anul 2018, UNICEF a alocat mai mult de 17 milioane de dolari pentru dezvoltarea domeniului educației din Republica Moldova. Suntem convingși că profesorii joacă un rol vital în îmbunătățirea

calității serviciilor educaționale. De aceea ei trebuie să adopte metodele moderne de predare, abordările care pun accentul pe incluziune, egalitate și reziliență”, a spus Maha Damaj, Reprezentantă de Țară UNICEF în Republica Moldova. Participanții la forum au abordat subiecte actuale ce țin de activitatea cadrelor didactice din toată țara. Printre acestea se numără inovațiile educaționale, incluziunea în școală, educația prin artă, precum și bunele practici din Republica Moldova și din alte țări. „Temele care au fost astăzi discutate vin să ne ajute pe noi să înțelegem cum să facem ca școala să fie cu adevărat prietenoasă copilului și atractivă, cum să facem ca absolventul nostru de astăzi să se încadreze în societatea zilei de mâine”, a menționat Tamara Macari, directoarea LT „Ștefan Holban” din Cărpini, Hâncești.

„Trebuie să creăm o viziune comună asupra viitorului educației din țara noastră, pentru că nu poți să lucrezi astăzi cu instrumentele cu care ai lucrat acum câțiva ani. Sunt alți copii, alt curriculum și trebuie să privim spre viitor și să jonglăm cu profesiile viitorului”, afirmă Olga Cosovan, cadru didactic, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”.

Forumul Național al Cadrelor Didactice își propune să devină o tradiție anuală, organizată la început de an școlar.

Dialog social între sindicate și Ministerul Educației și Cercetării

Mai multe aspecte legate de salarizarea cadrelor didactice și manageriale au fost discutate în cadrul ședinței Comisiei bipartite de dialog social între Federația Sindicală a Educației și Științei și Ministerul Educației și Cercetării.

„De la nivelul salariului mediu pe economie urmează să se facă și calculele pentru valoarea Fondului de salarizare pentru anul bugetar 2024, de la care să pornească majorarea valorii de referință. Înregistrăm acești parametri ca punct de pornire și începem a identifica resurse pentru ca să ajungem la rezultatul scontat”, a menționat Dan Perciun.

Agenda discuțiilor a inclus subiecte legate de condițiile de achitare a plății unice de 5000 și 3000 lei; excluderea obligativității raportării financiare a sumei de 4000 lei acordată pentru materialele didactice; măsurile de susținere a cadrelor didactice, inclusiv majorarea salariilor în educație.

Referitor la acordarea plății unice de 5000 și 3000 lei, s-a discutat ca aceasta să fie acordată și pentru angajații Organelor locale de specialitate în domeniul învățământului (direcțiile raionale/municipale de învățământ). În acest sens, urmează să fie prezentate de către ministerele ajustări la proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2023. Amintim că Guvernul va acorda o plată unică de 5000 de lei cadrelor didactice, cadrelor manageriale din grădinițe, școli, centre de creație, școli sportive, universități, colegii, școli de meserii etc., dar și cercetătorilor. De aceeași sumă vor beneficia și angajații din structurile de asistență psihopedagogică. De o plată unică de 3000 de lei va beneficia personalul auxiliar.

Părțile au ajuns la un consens și în privința excluderii obligativității de a prezenta documente confirmative privind utilizarea compensației bănești de 4000 lei acordată cadrelor didactice.

Ministrul Dan Perciun a informat sindicatele că în anul bugetar 2024 plata în sumă fixă de 1300 lei se va păstra, urmând să fie achitată tuturor salariaților, indiferent de clasa de salarizare.

Totodată, potrivit ministrului, în anul bugetar 2024 vor fi operate modificări și la valoarea de referință, o decizie finală în acest sens urmând să fie adoptată în luna noiembrie, după discuțiile care vor preceda aprobarea Legii Bugetului pentru anul 2024.

Părțile au discutat și despre posibilitățile de creșteri salariale pe domenii de activitate – învățământ superior, învățământ profesional tehnic, învățământ general, precum și în domeniul cercetării. În prezent se lucrează la estimările privind fondurile de salarizare pe aceste segmente, urmând ca săptămâna următoare să fie prezentate cifrele estimative.

Un subiect aparte l-au constituit salariile profesorilor universitari, care în prezent sunt mai mici decât cele ale profesorilor de liceu.

Pentru învățământul general s-a propus aplicarea unei abordări mixte - valoarea de referință, plățile pentru gradul didactic, sporul de performanță și cel cu caracter specific. O majorare semnificativă a salariilor poate fi atinsă prin mărirea valorii de referință plus plățile care derivă din gradele didactice, au menționat reprezentanții sindicatelor. Astfel, potrivit lor, gradele didactice vor deveni mai atractive, se va stimula formarea continuă.

Totodată, implicarea cadrelor didactice în activitatea diverselor comisii instituționale instituite prin ordin oficial va constitui un criteriu pentru acordarea plăților cu caracter specific, având drept scop stimularea participării cadrelor didactice la activitatea instituțiilor de învățământ.

Părțile au stabilit ca următoarea ședință a comisiei să aibă loc în decurs de două săptămâni.

Expertiză și suport pentru reformele în educație din partea Comisiei Europene

Delegația a Republicii Moldova a participat, în perioada 2-5 octombrie a.c., la Întrunirea Regională privind Reformele în Educație, în cadrul Parteneriatului Estic, organizată de Fundația Europeană pentru Formare Profesională (ETF) și Comisia Europeană la Torino, Italia.

Din componența delegației țării noastre au făcut parte reprezentanți ai Ministerului Educației și Cercetării și ai Ministerului Finanțelor: Galina Rusu – secretar de stat, Olga Tretiacov – șef Serviciu coordonare asistență externă, Olga Rusnac – șef Direcție finanțe în educație, cultură și cercetare, Valentina Plămădeală – consultant principal în Direcția politici în domeniul

învățământului profesional tehnic.

Obiectivul acestui eveniment a fost proiectarea finală a unui viitor program regional privind educația în țările Parteneriatului Estic, planificat pentru perioada 2024-2026, în cadrul Directoratului General pentru Vecinătate și Negocieri de Extindere al Comisiei Europene (DG NEAR). Țările care vor beneficia de expertiză și suportul în valoare de 2,5 mil. euro din partea Comisiei Europene privind starea actuală a sistemelor de educație, provocările, reformele în curs și nevoile acestora, sunt: Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Republica Moldova și Ucraina.

Echipa Republicii Moldova, la care s-au aliniat Expertul de țară ETF pentru Moldova, Filippo del Nino, și Ofițerul de Program din cadrul Delegației UE în Republica Moldova, Giuseppe Paglione, a prezentat țintele strategice de dezvoltare a educației

pană în 2030, documentele de politici în domeniul educației, aprobate recent sau în curs de elaborare, provocările cu care se confruntă Republica Moldova, dar și ariile în care expertiza din cadrul noului program ar putea fi realizată.

Două cele mai stringente arii de îmbunătățire, setate în cadrul programului pentru perioada imediat următoare, sunt capitalul uman în educație și eficiența instituțiilor de învățământ de toate nivelurile, ținând cont de rolul social al acestora.

În luarea sa de cuvânt, secretarul de stat, Galina Rusu, a vorbit despre formarea inițială și continuă a cadrelor didactice din Republica Moldova, dar și despre inițiativele de promovare a carierei pedagogice, de atragere a tinerilor în sistemul educațional și de motivare pentru cariera didactică, aspecte asupra cărora lucrează Ministerul Educației și Cercetării.

Agresivitatea la copiii preșcolari – o temă de stringentă actualitate

Un atelier de lucru în formulă online s-a desfășurat la 4 octombrie curent, având tematica „Agresivitatea la copiii preșcolari”. Invitatul special al evenimentului, cuprins în Programul de formare continuă *Pedagogie preșcolară*, a fost Larisa Chirev, psiholog, asist. univ., specialist dezvoltare personală la Centrul de Ghidare și Consiliere în Carieră a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Lucrările workshopului, moderat de Nadejda Baraliuc, dr., lect. univ., au început cu un exercițiu de reflecție, cei peste 50 de participanți fiind invitați să-și amintească un caz din activitatea lor profesională, ce viza comportamentul agresiv la copiii preșcolari, în vederea identificării a două exemple care au și fost minuțios analizate, revenindu-se la ele pe parcursul întregului atelier tematic.

Astfel, la capitolul *Actualizare* s-a ținut cont de asemenea aspecte practice, cum ar fi vârsta copilului, contextul în care a avut loc incidentul, cum a intervenit adultul și ce rezultat a fost obținut pe final. În acest context, la compartimentul *Clarificarea conceptelor* s-a discutat despre diferența dintre termenii „agresivitate” și „agresiune”, nuanțându-se calitățile primului de a fi benign sau malign.

În continuare au fost prezentate, într-un mod ce sfidează stereotipurile,

teorii explicative ale agresivității, construite – de diferiți autori – în jurul următoarelor cauze: trăirea sentimentului de neputință, starea de frustrare, comportamentul învățat, prejudecăți (rasiale, naționale, sociale etc.), tulburări psihopatologice. În plus, s-a recurs la prezentarea factorilor ce influențează comportamentul copilului: genetic (care se manifestă cel mai puternic la vârste timpurii, fiind legat de temperament (coleric, sanguinic, flegmatic sau melancolic), aspectul reactivității emoționale (intensitatea reacției și viteza de redobândire a echilibrului emoțional), propriile convingeri, atitudini și reacții comportamentale ale adulților.

O atenție specială a fost acordată *Teoriei autodeterminării*, autori Edward L. Deci și Richard Ryan, cu accentul pus pe cei trei factori de motivare: conectare (relaționare), competențe de învățare și realizarea controlului (principiul autonomiei). De asemenea, au fost analizați cei patru pași de relaționare cu copilul, în cazul în care acesta are manifestări negative, cu oferirea unor exemple sugestive în acest sens.

Pe final a fost realizat procesul de feedback. De remarcat că în cadrul evenimentului se încadrau armonios sesiuni de întrebări și răspunsuri, cu discuții de caz pe marginea tematicii date, una extrem de importantă și actuală, dat fiind faptul că la vârsta preșcolară se pun bazele competențelor sociale ale personalității.

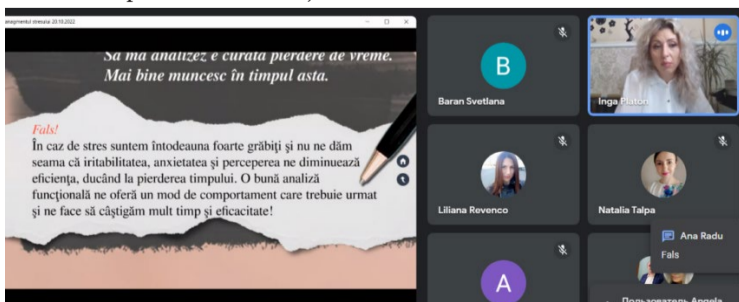
Julian BOGATU

Formabilii CFCL au fost antrenați să-și autoevalueze propriul stres

Departamentul Educația Adulților și Dezvoltare Personală a desfășurat cel de-al doilea atelier din cadrul programului de dezvoltare personală „Managementul stresului”.

De această dată psihoterapeuta Inga Platon, doctor în psihologie, lector universitar, a propus publicului să-și autoevalueze propriul stres. În acest sens, a îndemnat formabilii să analizeze o serie de strategii utile în prevenirea și diminuarea epuizării nervoase, diminuarea factorilor de stres, prevenirea anumitor lucruri care îi aduc în pragul arderii profesionale – burnout.

Cei aproximativ 150 de beneficiari ai programului au efectuat exerciții de analiză funcțională pentru a înțelege care sunt vulnerabilitățile personale, cum se manifestă acestea la nivel de corp și minte și care sunt resursele personale ce ar putea combate consecințele. De asemenea, au efectuat exerciții de autoevaluare personală a propriului stres, teste psihometrice de examinare a nivelului de stres exprimat în punctaje, iar la final și-au calculat în mod independent scorul obținut.

PSIHOLOGUL RĂSPUNDE

CE RISCURI COMPORTĂ EXPUNEREA ONLINE A TINERILOR?

Identitatea și reputația în mediul online se construiește aproximativ în același fel ca și în viața reală. Diferența este că, în spațiul online, noi nu avem frecvent șansa să explicăm tonalitatea vocii pe care am folosit-o sau ce am avut în vedere când am spus ceva. A te gândi bine înainte de a face o postare și de a fi responsabil(ă) s-ar putea să te ajute să eviți crearea unei impresii greșite despre cine ești.

Expunerea online a tinerilor pare a fi o problemă destul de actuală. Riscurile asociate cu autogenerarea și răspândirea în spațiul virtual de către adolescenți a conținuturilor cu caracter sexual constituie un fenomen care a devenit, în anul 2020, și tema Zilei europene de protecție a copiilor de abuz și exploatare sexuală, marcată anual pe 18 noiembrie de către Consiliul European.

Totuși, ce riscuri comportă expunerea online a tinerilor?

- Postarea pozelor sau videoclipurilor cu caracter personal poate fi ca un magnet pentru bullying sau alte activități riscante, cum sunt furtul de identitate și crearea unor profiluri false, abordarea tinerilor de către persoane rău intenționate.

- Dezvăluirea în postări a datelor personale (ziua, anul nașterii, școala pe care o frecventează, adresa de domiciliu) poate fi utilizată de către oameni rău intenționați, în scopul de a aborda tinerii și în viața reală. Acest lucru poate speria și crea sentimentul de insecuritate.

- Este mai ușor să ne ascundem emoțiile în spatele unui e-mail, a unei postări pe Facebook, Instagram sau Twitter – platforme care ajută oamenii să proiecteze în afară orice imagine despre sine și doresc. Într-adevăr, posibilitățile internetului permit să fi, în plan virtual, oricine sau orice îți dorești, însă și persoanele rău intenționate pot simula că sunt altcineva decât sunt în realitate, pentru a câștiga încrederea tinerilor.

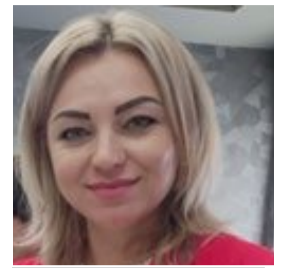
- Fotografii și videoclipurile, odată ce au fost postate, nu mai pot fi șterse din internet. Chiar dacă le ștergi de pe profilul personal, acestea rămân pe alte profiluri în urma distribuirii care, din nou, pot duce la alte distribuiri în rețea.

- Postarea conținuturilor nepotrivite poate dauna reputației unei persoane și îi pot cauza probleme în viitor. De exemplu, la angajare, când poate să fie solicitată

verificarea trecutului persoanei din perspectiva integrității.

- Expedierea unui text cu conținut răutăcios, chiar și în glumă, poate afecta sever persoana-destinatar, până la a o determina la tentative de suicid.

Pe de altă parte, textele răutăcioase vorbesc mai mult despre autor, decât despre destinatar: complexat, în căutarea atenției, dornic de afirmarea de sine din contul altora etc. Aceste texte pot

Ana MARIN
psiholog,
grad diactic I,
SAP, Ștefan Vodă

mezi. Revizuieste și verifică ceea ce planifici să postezi, de fiecare dată!

- Utilizează opțiunea „setări de confidențialitate” (privacy settings). Această opțiune permite să setezi cine anume te poate con-

fi folosite, la un moment dat, împotriva celui care le-a distribuit.

- Cu alte cuvinte, în mediul online este bine să fim la fel de conștienți și responsabili ca și în mediul offline.

Recomandări pentru a reduce riscurile expunerii online

- Rețeaua de internet este o rețea globală: respectiv, tot ce postezi acolo devine public și formează imaginea altora despre cine ești tu. Nu expune în social media poze care, în mod normal, nu ai vrea să le arăți vecinilor, viitorului angajator sau părinților.

- Chiar și imaginile din chaturile private pot ajunge publice, dacă unul dintre „prieteni” va decide într-o zi să „glumească”.

- Evită să faci postarea dacă nu ai suficient timp să revizuiști conținutul acesteia, dacă nu ești sigur(ă) de ceea ce faci sau dacă ești furios(oasă). Nu uita că ceea ce postezi devine public și rămâne în internet, chiar dacă ți-a trecut furia, ți-ai schimbat părerea sau ți-ai schimbat stilul.

- Dacă ești înfuriat(ă) pe comentariile răutăcioase ale unora și vrei să le scrii ceva la fel de răutăcios sau să le trimiți o poză/filmuleț pentru a-i insulta sau a le demonstra ceva – alege să respiri adânc și să iei o pauză, ca să te cal-

tacta, cine îți poate vedea postările, cine îți poate vedea prietenii sau comenta.

- Nu da parola ta de la rețelele sociale nimănui, nici măcar celui mai bun prieten. Cu prietenii se întâmplă să te certți, iar cu iubiiți – să te disparti. La supărare oamenii pot face lucruri urâte, impulsive. Pentru a evita aceste riscuri, nu da parolele niciunei persoane.

- Nu adăuga în rețeaua de prietenii persoane străine, necunoscute. Adaugă doar persoane cunoscute sau pe cele a căror identitate poate fi confirmată. Mulți tineri primesc mesaje și solicitări nepotrivite. Aceste solicitări pot crea sentimentul de confuzie, spaimă, disconfort sau de rușine. A răspunde la astfel de solicitări nu este o idee bună, deoarece situația se poate deteriora și scăpa de sub control.

- Scoate problema în spațiul offline. În cazul în care te simți agresat, intimidat sau șantajat în mediul online, adresează-te unui adult de încredere. S-ar putea să ai mai multă experiență în utilizarea mediilor sociale, dar adulții au, până la urmă, mai multă experiență de viață și sunt mult mai multe șanse ca ei să te poată ajuta să rezolvi mai eficient situațiile dificile.

Expunerea în spațiul real sau virtual are consecințe negative de durată și, indiferent de motivele pentru care s-a întâmplat să generezi imagini intime, fie din glumă sau prin șantaj, oricând poți să te adresezi pentru ajutor la Serviciul de asistență telefonică gratuită pentru copii 116111. De asemenea, poți accesa pagina-resursă din internet: www.12plus.md, unde poți lăsa mesaje anonime și primi ajutor; serviciul www.siguronline.md, care oferă informare și consiliere online copiilor și părinților privind orice situație neplăcută pentru copil în mediul online; facilitează accesul la serviciile psihologului și avocatului în cazuri de exploatare sexuală și abuz sexual online asupra copilului. În acest sens, pot fi apelate servicii alternative:

Centrul de Sănătate Prietenos Tinerilor; Serviciile de asistență psiho-pedagogică.

Patriotismul – un privilegiu al demnității umane și al celor vrednici

Specialiștii în psihopedagogie recomandă ca educația în stil patriotic, de dragoste față de neam, țară și limbă să se facă de la o vârstă fragedă. Este o educație care nu se face prin lozinci patriotarde, ci prin activități ce presupun joaca (la cei mici) și oferirea unor exemple cât se poate de captivante din partea pedagogilor, exemple ce stârnesc la elevi un interes viu și dorința de a imita frumoasele purtări și obiceiuri. O astfel de simbioză, pe drept cuvânt una arareori întâlnită pe ale noastre meleaguri, este realizată – fără patos, dar cu mult entuziasm și putere interioară – printr-o rodnică colaborare între Primăria satului Buțeni din părțile Hânceștilor (primar Ion Gherasim Harbuz), conducerea

– Dle primar, ați devenit edil al localității Buțeni în anul 2011. De atunci au fost accesate și implementate numeroase proiecte ce țin de repararea și amenajarea instituțiilor educaționale. Pentru început, rugăm să ne vorbiți despre cele mai importante dintre ele.

I.H.: Toate lucrurile frumoase pe care le-am făcut în domeniul educației, legate de amenajări și investiții, le-am reușit datorită conclucrării fructuoase cu conducerea Gimnaziului „Anton Bunduchi” (peste 300 de elevi) și a Grădiniței „Romanița” (peste 100 de copii). Fără o asemenea colaborare ar fi imposibil să avem rezultate cu adevărat importante pentru învățaceii noștri.

De asemenea, am reușit să implementăm cu susținerea FISM (Fondul de Investiții Sociale din Moldova) proiecte ce țin de reparația spațiului interior al Gimnaziului. În plus, finanțăm diverse proiecte educaționale din bugetul local al Primăriei, dar beneficiem și de susținerea Consiliului Raional Hâncești. Din inițiativa Primă-

Gimnaziului „Anton Bunduchi” (director Panteleimon Gîrleanu) și, nu în ultimul rând, Simion Carp, doctor în drept, profesor universitar, cercetător științific principal al Departamentului știință din cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI. Iar primarul în această schemă este pe drept cuvânt un factor coagulant pentru inițiativele cu participarea APL la parteneriate, cu mesaje lucide și transparente.

Grație inițiativelor născute prin această colaborare, copiii din localitate au privilegiul să se bucure de niște activități cu adevărat inedite, formatoare de suflet și generatoare de acțiuni educative de o certă, ca să nu zic indispensabilă, importanță. Mai în detalii vom vorbi despre aceste lucruri, de un interes cu totul aparte, în acest interviu, realizat cu primarul de Buțeni, Ion Harbuz, absolvent Facultății Drept de la Academia de Poliție „Ștefan cel Mare” (pe parcursul anilor de studii a fost beneficiar al bursei Guvernului), dar și al școlii din localitate (cu mențiunea „Cel mai bun elev al anului”). Deci dumnealui este în primul rând băstinașul acestui ținut pitoresc, plai de o frumusețe copleșitoare, slăvit de istorici și locuit de falnici răzeși încă de pe timpurile glorioase ale lui Ștefan cel Mare.

riei Buțeni și datorită sprijinului USAID am putut procura costume naționale pentru Cercul folcloric din localitate. În plus, câțiva ani în urmă, am beneficiat de un proiect grandios prin intermediul Ambasadei Japoniei în Republica Moldova privind construcția în cadrul Gimnaziului a unei cazangerii cu ardere pe bază de biomasă, ca să avem o alternativă ecologică la utilizarea gazelor naturale. Mai mult, am cumpărat și un cazan de acest fel și pentru grădiniță. Iar în acest

an am primit ajutor umanitar de la Guvern 75 de tone de peleți (material combustibil din deșeuri de lemn).

– Este cunoscut faptul că la Buțeni a fost realizat un Proiect inedit pe întreaga țară, legat de educarea în spirit patriotic a copiilor. Vreți să ne oferiți mai multe detalii?

I.H.: Cred că este de o importanță covârșitoare nu doar să se asigure elevilor condiții confortabile de studii, ci și să se cultive la ei frumoasele purtări și obiceiuri, prin pilde culese din istoria neamului, dar și prin propriul exemplu viu, prin activități instructive și însuflețitoare în același timp. Astfel, în incinta Gimnaziului „Anton Bunduchi” a fost creat un Centru de educație patriotică, cu expoziții ce au inclus exponate care amintesc de istoria locală și cea națională. Activitatea de referință este parte a unui proiect de educație lansat cu patru ani în urmă de către fondatorul și președintele Asociației „Tradiții Militare”, profesorul universitar, doctor în drept, Simion Carp, un mare patriot al neamului,

colaborator al Academiei de poliție „Ștefan cel Mare”, o instituție din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, pentru care atașamentul față de valorile tradiționale ale moldovenilor nu e o vorbă goală, ci o realitate ce nu și-a pierdut din splendoare, însușire pe care caută să o împărtășească cu reprezentanții în formare ai noii generații. Copiii din Buțeni au privilegiul de a se bucura de un asemenea proiect unic. Ne străduim ca elevii să se împărtășească de un patriotism viu, exprimat prin acțiuni, gândire și simțire, fapt ce presupune o atitudine ce excelează prin responsabilitate.

„Din această inițiativă în mod firesc a reieșit încă una: deschiderea Muzeului de Educație Patriotică în cadrul Gimnaziului, în baza unui „acord trilateral” dintre Primărie, Gimnaziu și Asociația Obștească „Tradiții militare”. Grație acestui parteneriat, se organizează asemenea evenimente purtătoare de inedit cum ar fi „Turneul voinicilor”, „Tragerea la țintă în tirul electronic” în cadrul căruia fiecare școlar (clasele I-IX) a avut posibilitatea să țină în mână un pistol adevărat, din dotarea colaboratorilor de poliție. Iar la primul sunet am „instiuit” o gardă de onoare, prezentă când se intonează Imnul de stat. Elevii poartă uniforma cadeților Academiei „Ștefan cel Mare”. Trebuia să vedeți cât entuziasm manifestă în asemenea situații copiii, cât sunt de fascinați”, adaugă directorului Gimnaziului „Anton Bunduchi”, Panteleimon Gîrleanu.

– De fapt, inițiativele menționate sunt purtătoare de exemple și bune practici chiar la nivel național...

I.H.: Fără doar și poate. La asemenea evenimente, cu caracter instructiv și de dezvoltare a spiritului patriotic, invităm adeseori oaspeți, animați și ei de acest sentiment însuflețitor, personalități marcante din diferite domenii: scriitori, poeți, profesori, ofițeri ș.a.m.d. (recent am fost vizitați de Margareta

Cemârțan-Spănu, Ada Zaporozjanu ș.a.). Un alt eveniment cultural la care participă școlarii noștri este „Noaptea europeană a muzeelor”, consacrat amintirii tragicelor evenimente provocate de deportări, foamete organizată. Activitatea este desfășurată de Elena Gîrleanu, profesoară de istorie. În parteneriat cu Simion Carp realizăm foarte multe lucruri care aduc un suflu proaspăt în procesul educativ al elevilor, generatoare de entuziasm, determinându-i să aplice în practică cunoștințele asimilate, prin scenete, jocuri, versificări.

În acest sens, doamna profesoară Elena Gîrleanu se prezintă ca un veritabil model de urmat pentru tinerele suflete ale elevilor, dornici, la vârsta gimnazială, să contemple și asimileze tot ce e frumos în comportamentul uman și în faptele reieșite dintr-o asemenea conduită de o moralitate exemplară, firească și lipsită de pedanterie. Iar dumneaei îi ghidează cu multă măiestrie și tact la orele de istorie și cele extrașcolare, reconstituind unele băătălii purtate în Evul Mediu de domnitorii Moldovei împotriva oștirilor crotopitoare de tot genul, care s-au perindat cu nemiluita pe aceste meleagurile ce îi atrăgeau prin belșugul și pitorescul său.

„Discipola mea Laurenția Marcari, clasa a IX-a, a ocupat locul 1 la Olimpiada raională de Istorie, acest succes datorându-se și interesului stărnit prin activitățile desfășurate în cadrul Muzeului de Educație Patriotică. Căci este important ca elevii nu doar să studieze din manuale, ci și să aibă parte de o practică coresponsabilă. Un alt elev din aceeași clasă și cu rezultate notorii la concursuri raionale și republicane este Cristian Harbuz, fiul primarului Ion Harbuz”, a specificat Elena Gîrleanu.

– În acest an de studii rezultatele vin ca din cornul abundenței...

I.H.: Așa este: pentru prima dată în istoria școlii noastre aceasta s-a învrednicit de trei trofee la Gala Laureatilor Hâncești (evaluarea instituțiilor școlare la nivel raional), ce a avut loc în luna mai curent, făcând bilanțul anului de învățământ – *Instruire* (locul 2), *Cultură* (locul 3), *Sport* (locul 2).

În general, anul de studii 2022/2023 poate fi numit pe drept cuvânt Sezonul Buțenilor, în care am intrat în posesia unor locuri de frunte în cadrul evenimentelor raionale la care am participat: Premiul Mare la Ziua roadei (consacrată gospodăriilor rustice și lucrărilor agricole desfășurate toamna), concurs la care excelăm în mod tradițional.

(Continuare în pag. 4)

Vasile VOZIAN - cadru didactic al UPSC și designer de succes în lumea modei contemporane

În lumea modei contemporane găsim adesea talente remarcabile, care nu se limitează doar la crearea de piese vestimentare spectaculoase, ci împărtășesc și cunoștințele lor cu tânăra generație. Vasile Vozian, profesor la Facultatea de Arte Plastice și Design, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, designer vestimentar, continuă să încante și să inspire prin munca sa creativă și prodigioasă, iar contribuția sa la educația tinerilor designeri este foarte valoroasă.

Designerul Vasile Vozian prezintă un model perseverent de îmbinare a carierei în industria modei și educației în acest domeniu, demonstrând că pasiunea și angajamentul pot deschide uși către o carieră impresionantă și împlinită. În acest sens, Vasile Vozian a pregătit numeroși discipoli-absolvenți

ai Facultății de Arte Plastice și Design, care au avut mari succese la diverse concursuri și s-au integrat ca designeri în lumea modei.

De 3 ani Vasile Vozian lucrează cot la cot cu creatorul de modă Luis Alonso, în atelierul său din Spania. Atelierul este specializat în crearea rochiilor de mirese și ținutelor de seară. În același timp, Vasile Vozian își continuă activitatea în cadrul Facultății de Arte Plastice și Design a UPS „Ion Creangă”, contribuind la pregătirea de înaltă calitate a studenților care, mulți ani la rând, ocupă locuri de frunte la concursuri fashion, în țară și peste hotare:

- ZGENERATION Young Designers Competition;
- Arad Fashion Days;
- Art East Fashion Weekend;
- Festivalul Internațional de Modă „Culorile Toamnei”;
- Concursul Unzip Moldovan Designers.

Sincere felicitări dlui Vasile Vozian pentru rezultatele remarcabile obținute și promovarea noilor talente.

La mai mult și la mai mare!

Vlad CARAMAN – vrednic descendent din pedagogi

Filologul Vlad Caraman provine dintr-o familie de pedagogi. Bunica după tată și tatăl său au fost profesori. Nobila profesie au îmbrățișat-o și cei cinci copii ai familiei Caraman. Deci, lui Vlad profesia i-a fost predestinată.

După absolvirea cu succes a Facultății de Filologie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, este repartizat să activeze la Alma Mater, la aceeași facultate.

Între anii 2001-2003 face studii doctorale la Academia de Științe a Moldovei, susține teza de doctor în filologie, iar în 2009 publică studiul monografic „În preajma revoluției” de Constantin Stere. Elemente de poezie a Bildungsromanului”. Lucrarea se învrednicește de Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru debut (2009) și de Premiul Salonului Internațional de Carte din Chișinău, ediția a XIX-a (2010) ca cea mai citită carte a anului. Într-adevăr, sunt valoroase considerațiile autorului privind structura naratologică novatoare a romanului, strategiile descrierii și ale dialogului, ipostazele personajului central etc.

În munca de predare s-a inclus în 1999, când a absolvit studiile universitare. De atunci și până în prezent ține în cadrul UPSC o

serie de cursuri, precum: *Istoria literaturii române (pe perioade)*, *Istoria literaturii latine*, *Literatura pentru copii*, *Poetica istorică*, *Teoria literaturii*, *Literatura clasică*, *Proza 48-istă*, *Strategii și tehnici narrative*, *Teorii și doctrine în istoria științei literare*, *Structura operei literare ș.a.*

V.Caraman este persoana care, concomitent cu activitatea pedagogică, efectuează cercetări istorico-literare. Articolele sale, publicate în ultimii ani în revistele „Metaliteratură”, „Basarabia”, „Semn”, „Septentrion literar” ș.a., denotă intuiție critică și capacitate de analiză laborioasă și nuanțată a textului literar. Lucrarea sa de debut a fost urmată de culegerile de materiale în care figurează ca antologator, concepție și îngrijire: „Dumitru Matcovchi, poet al cetății” (2014), „Grigore Vieru. În

umbra lui Orfeu” (2015), „Critica literară și procesul literar contemporan” (2016), „Pavel Zavulan. Pagini de istorie literară” (2017).

E necesar să pomenim că în această perioadă o preocupare importantă a profesorului Vlad Caraman a fost cea de șef de catedră în cadrul Facultății de Filologie a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, funcție pe care a deținut-o timp de cinci ani, onorându-și obligațiile cu succes și dăruire profesională.

Când i-am solicitat opinia despre binomul „predare-cercetare”, mi-a declarat: „Aceste domenii trebuie să se completeze reciproc. Predarea rămâne lipsită de variații, dacă nu este însoțită în permanență de cercetare. Cea mai bună cercetare se face în auditoriu, când este testată pe diverse păreri și atitudini”.

Bucură faptul că acest relativ tânăr profesor consideră că persoana pedagogului trebuie să întrunească un șir de virtuți: inteligență, luciditate, capacitate de concentrare, simțul umorului, autoevaluare, optimism, calmitate, iar profesiei îi atribuie calificativul „sufletism”.

Dumitru APETRI,
doctor în filologie

CFCL pune în discuție actele normative ce reglementează activitatea psihologului

Departamentul Psihopedagogie, Psihologie și Management Educațional al Centrului de Formare Continuă și Leadership, UPSC, a pus în discuție actele normative ce reglementează activitatea psihologului, împreună cu invitata specială, Liliana Grosu, deputat, Comisia protecție socială, sănătate și familie. Activitatea s-a desfășurat în data de 4 octombrie 2023, în cadrul orelor din programul de perfecționare Psihologie.

Dna Grosu a expus câteva experiențe din activitatea de psiholog școlar (peste 20 ani), astfel inspirând prin felul de a fi proactiv în rezolvarea problemelor.

A fost o discuție de la suflet la suflet, cu tangențe comune, reflecții personale cu privire la prioritățile, avantajele și riscurile ce apar în acti-

vității psihologilor. Atât formabilii, cât și formatorii au fost inspirați de detaliile desprinse din experiența obținută în urma activității de colaborare cu comunitatea psihologilor, pe care invitata le-a împărtășit. Multe dintre ele au tangențe cu *Legea Psihologului*, act normativ ce urmează a fi aprobat ca proiect și permis pentru discuții publice și care, suntem încrezători, va fi un document veritabil, în care psihologii își vor găsi locul pe care-l merită.

Prevenirea stresului profesional

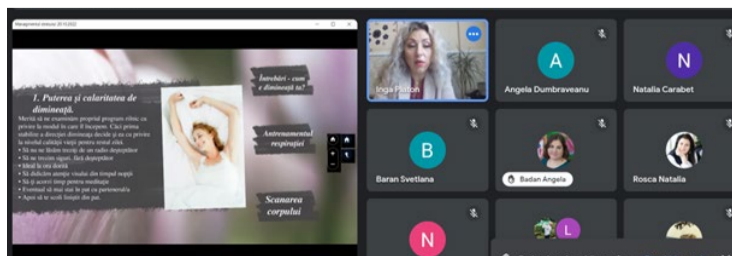
A treia sesiune a programului de dezvoltare personală „Managementul stresului” s-a desfășurat în format online, pe 6 octombrie curent. Evenimentul s-a axat pe partea practică a temei abordate, ca și sesiunea precedentă, fiind gestionat de formatorul și psihoterapeutul Inga Platon, dr., lect. univ. Această activitate face parte din seria modulelor tematice de formare continuă gratuite, organizate de Departamentul Educația Adulților și Dezvoltare Personală din cadrul Centrului de Formare Continuă și Leadership al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”. Programul este adresat specialiștilor, dar și doritorilor de a-și îmbunătăți calitatea vieții, prin gestionarea eficientă a problemelor generate de anxietate și alte provocări de acest gen, precum și prin aplicarea unor metode și tehnici de diminuare a stresului.

De această dată, în cadrul workshopului cei peste o sută de participanți au avut posibilitatea să se familiarizeze

cu diverse tehnici de prevenire a epuizării profesionale și depășirii stresului. Una dintre ele se referă la dobândirea prin antrenament a capacității de spori-re a calmului interior (exerciții de dimineață și de respirație, relaxarea rapidă prin diferite tipuri și rapori-turi de inspirație și expirație). Astfel, s-a accentuat importanța retrospectivei propriului vis din acea noapte, precum și executării unor tehnici de meditație și concentrare.

De asemenea, un interes viu al participanților a fost stărnit de subiecte, cum ar fi: arta realizării meditației; câte ore de somn sunt necesare omului? (răspunsul e unul individual pentru fiecare); ritualul de somn ce programează creierul pentru odihnă; obținerea liniștii meditative și calmarea sistemului nervos (atenție dirijată, ancorare în prezent, experimente respiratorii și meditație ghidată pe respirație).

Cor. UPP

NOUL MANUAL DE ISTORIE A ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ PENTRU CLASA A VI-A

Actualizarea Curriculumului disciplinar la *Istoria românilor și universală* (aprobat prin Ordinul Ministerului Educației și Cercetării nr. 906 din 17. 07. 2019) a adus după sine necesitatea elaborării unor manuale noi, care să corespundă următoarelor prevederi: „a) să asigure/faciliteze construirea situațiilor de învățare care să conducă la realizarea progresivă a obiectivelor educației, respectiv a formării competențelor generale și a tuturor competențelor specifice prevăzute în Curriculumul școlar; b) să promoveze valorile și atitudinile din Curriculumul școlar; c) să respecte conținuturile învățării prevăzute de Curriculumul școlar” (Regulamentul cu privire la evaluarea, selectarea și achiziția manualelor pentru învățământul general).

Recent, după patru ani de la intrarea în vigoare a Curriculumului, Ministerul Educației și Cercetării pune pe băncile elevilor din clasa a VI-a noul manual de *Istorie a românilor și universală*, elaborat de grupul de autori constituit din: dr. Adrian Dolghi, dr. hab. Alina Felea, prof. Viorel Bolduma. Drepturile asupra suportului didactic sunt rezervate editurii „Blitz Poligraf”.

Din punct de vedere fizic, manualul se dovedește atractiv pentru elevi, deoarece însumează o paletă întregă de culori care suscită interesul cititorului. Existența elementului cromatic, menit să scoată în evidență anumite aspecte importante în cuprinsul temelor, demonstrează faptul că factorul decisiv în procesul elaborării manualului

l-a constituit vârsta grupului-țintă (11-13 ani).

Volumul lucrării însumează 160 de pagini și are o masă totală de 324 gr (pentru mai multe detalii cu referire la parametrii unui manual vezi Sergiu Musteață, *Cum să elaborăm și analizăm manualele școlare*). Manualul este structurat pe cinci unități de învățare, sistematizate în felul următor: Unitatea I conține 8 teme de bază + 1 lecție de evaluare; Unitatea II – 11 teme + 1 evaluare; Unitatea III – 7 teme + 1 evaluare; Unitatea IV – 6 teme + 1 evaluare; Unitatea V – 6 teme + 2 evaluări (dintre care una este evaluare finală). La sfârșit autorii au inclus câte un algoritm de elaborare a activităților de învățare pe bază de proiect: Minicercetarea „*Istoria e lângă tine – cunoaște-o!*”;

Studiul „*Să ne cunoaștem localitatea natală ...*”; Expediția „*Pe urmele strămoșilor noștri*”.

Un element de noutate, depistat în cuprinsul prezentului manual, vizează numărul temelor propuse de autori – 38, dintre care trei teme reprezintă activități de învățare pe bază de proiect. Prin urmare, cadrului didactic i se oferă „posibilități să introducă activități de sinteză, studii de caz, noi unități de conținut” (*Curriculumul disciplinar la Istoria românilor și universală pentru ciclul gimnazial*), în vederea personalizării demersului didactic.

Manualul debutează cu instrucțiuni de utilizare, prin intermediul cărora grupul de autori prezintă atât elevilor, cât și profesorilor de istorie denumirea rubricilor tematice și importanța acestora pentru studierea contextelor istorice care și-au lăsat amprenta asupra Evului Mediu românesc și universal. Conținutul temelor abundă de surse diversificate, care vin să creeze o imagine amplă a fenomenului istoric studiat, dintre acestea putem enumera: surse de ordin cartografic, pasaje de documente, portrete istorice desprinse de pe frescele timpului, fotografii tematice, schițe cronologice care amintesc de linia timpului etc. În cuprinsul temelor sunt incluse surse din categoria

științelor istorice auxiliare, precum filatelia, heraldica, numismatica, monumentalistica, sfragistica. Sursele vizuale sunt însoțite de sarcini de învățare prin intermediul cărora este asigurată conexiunea între izvoarele istorice scrise și nescrise.

La sfârșitul temelor studiate identificăm secțiunea intitulată *Laborator istoric*. Acest compartiment destinat evaluării competențelor elevilor (fiind incluse sarcini de lucru diferențiate), conține un detaliu inedit, care nu este prezent în conținutul manualelor editate anterior – *conexiunea cu prezentul*. Autorii au urmărit ca structura manualului, precum și informația expusă în conținutul acestuia, să fie una actuală, asigurând legături strânse cu viața reală a elevului și posibile deschideri transdisciplinare.

Existența activităților variate de învățare oferă cadrului didactic posibilitatea să ajusteze itemii pentru a crea sarcini de lucru individualizate, în funcție de specificul contingenței de elevi. Totodată, exercițiile elaborate pe baza surselor scrise și a celor nescrise favorizează învățarea

autonomă, stimulând motivația pentru studiu.

Considerăm, așadar, că noul manual de *Istorie a românilor și universală*, adresat elevilor din clasa a VI-a, le va oferi acestora noi perspective asupra Evului Mediu și experiențe interesante în cadrul lecțiilor de istorie. Cadrele didactice vor avea posibilitatea ca prin intermediul acestui manual să adapteze proiectarea de lungă durată în așa mod încât obiectul *Istoria* să devină mai accesibil și atractiv pentru următoarele generații.

Alexandru MOLCOSEAN,
profesor de istorie,
grad didactic II,
LT „B. P. Hasdeu”, mun. Bălți

Patriotismul – un privilegiu al demnității umane și al celor vrednici

(Continuare din pag. 3)

Datorăm aceste succese contribuției profesorilor și învățătorilor Gimnaziului, în frunte cu dl director, profesor de Arte frumoase și de Educație tehnologică, Pantelimon Girleanu, care cu adevărat are mâini de aur: spre exemplu, a amenajat machețele de fântână și casă din curtea școlii, toate confecționate în stil tradițional.

Avem rezultate de rezonanță și în sport. Astfel, echipa de fotbal a satului Buțeni a cucerit locul 1 în

cadrul Campionatului raional de fotbal, antrenor fiind Chiril Barcari, metodist pe domeniul sportului în cadrul Primăriei. El și-a asumat această mare responsabilitate din mult devotament față de cauza propășirii sportului și formarea unor destine de copii, dornici de împlinire. Iar prin intermediul Petrocub Sărata-Galbenă, cu sprijinul Federației Moldovenești de Fotbal, beneficiem de echipament sportiv. De asemenea, echipa noastră de fotbal feminin (12-14 ani) este unică în raion și îl reprezintă cu succes

la Campionatul republican. Este de remarcat că luptătorul originar din satul nostru, Igor Beșleaga, se află în posesia titlului de campion european (2017), fiind și deținător al medaliei de bronz (2019) la Mondialele de grappling. Iar săptămâna

trecută el a devenit dublu vicecampion continental la Europenele de lupte la brâu, desfășurate la Baku (Azerbaidjan).

– **Ce vă propuneți să realizați pentru viitorul sistemului educațional din localitate?**

– Preconizăm să înființăm în satul Buțeni un Festival Național al tradițiilor militare, cu aportul dlui Simion Carp și în parteneriat cu Academia „Ștefan cel Mare”. De asemenea, **ne mai propunem un lucru: Centrul de Instruire Patriotică să obțină un statut de nivel republican**, cu indicator la intrarea în localitate, devenind astfel un punct de atracție pentru toți cei cărora nu le este străin elanul patriotic și calitățile ce îi sunt caracteristice: verticalitatea, curajul, demnitatea, respectul față de valorile naționale și tradiții, față de persoanele în vârstă și copilăria ce-și caută împlinirea. În felul ăsta vom stimula și educația, și turismul, și cultura, și cunoașterea istorică – o cheazășie a dăinuirii noastre ca neam.

Interviu realizat de
Iulian BOGATU

Proiectul ca metodă de evaluare interdisciplinară

În cadrul orelor de fizică, la modulul „Interacțiuni prin câmpuri”, elevii studiază tema „Sistemul Solar”. La această temă elevii află din ce este alcătuit, cum s-a format și cum a evoluat Sistemul Solar.

Ecaterina ANTOCI,
profesoară de fizică,
grad didactic I,
IPLC „Constantin Negruzzi”,
Chișinău

Sistemul Solar este format din Soare și sistemul său planetar, care cuprinde opt planete împreună cu sateliții lor naturali și alte obiecte non-stelare.

Formarea și evoluția Sistemului Solar se presupune că ar fi început acum 5,55-4,56 miliarde de ani în urmă, prin colapsul gravitațional al unei mici părți dintr-un uriaș nor

molecular. Cea mai mare parte din materia apărută în urma colapsului

s-a adunat în centru, formând Soarele, în timp ce restul materiei s-a aplatizat sub forma unui disc protoplanetar din care s-au format planetele, sateliții, asteroizii și alte mici corpuri cerești din Sistemul Solar.

În cadrul acestui proiect elevii au modelat / au reprodus Sistemul Solar în diferite forme/machete, precum și în 3D.

Folosind cunoștințele de la geografie, elevii au fost capabili să folosească scara geografică pentru a reuși să modeleze un Sistem Solar. Iar după orele de matematică, elevii au reușit să pună în aplicare calculele matematice, pentru a calcula distanța necesară dintre planete. În baza informațiilor acumulate de

la orele de informatică, elevii au optat pentru producerea unei machete 3D cu ajutorul instrumentelor tehnice, care sunt puse la dispoziția fiecăruia. În acest mod elevii au putut să schematizeze sistemul planetar.

Iar cu ajutorul orelor de educație plastică elevii au creat culorile necesare pentru a picta fiecare planetă în parte, precum și să pună în aplicare cunoștințele acumulate pentru a demonstra înfățișarea planetelor.

În urma acestor ore, elevii au reușit să însușească tema cu ușurință, au construit machete în diferite forme.

S-a remarcat că, folosind această metodă de evaluare interdisciplinară, am propus elevului să caute, să sintetizeze, să asocieze, să compare și, nu în ultimul rând, să aplice cunoștințele, indiferent la ce disciplină au fost dobândite. Grupele au rezolvat tema propusă foarte ingenios, folosind o varietate de surse informaționale, cu argumente și suport bine realizat.

Proiectul tematic susține individualizarea actului educațional, oferind elevului posibilități multiple și variate de a-și valorifica potențialul de cunoștințe dobândit,

modul în care le posedă și modul de expunere.

Produsele finale obținute contribuie la reușita școlară a elevului, la mulțumirea sufletească a lui, a cadrului didactic și a părinților.

Realitatea practicii noastre profesionale ne învață că metoda proiectului nu se poate aplica nici permanent, nici pretutindeni, dar utilizarea ei dă frumusețe și viață învățării școlare, fiind și posibilă, și necesară. Această metodă a fost folosită și la alte discipline, elevii valorizând experiența anterioară.

Utilizarea instrumentelor digitale și platformelor educaționale în cadrul studierii biologiei și chimiei

Digitalizarea înseamnă, pentru profesorii și managerii școlilor, deschiderea de a învăța, de a accepta lucrurile noi și de a integra tehnologia în educație. Iar asta le poate aduce tuturor beneficii reale. Deși tehnologia este revoluționară pentru țară și nu numai, lucrurile au mers greu până la momentul pandemiei care a adus o schimbare serioasă. Platformele educaționale și instrumentele digitale în timp vor deveni cartea de câpătâi a dascălilor și principalul interes al elevilor. Tehnologiile se dezvoltă pe zi ce trece și asta ne spune că viitorul aparține TIC-ului.

Tehnologiile educaționale și învățământul modern vin să se completeze reciproc cu un scop nobil - de a forma nouă generație cu abilități sporite și potențial de dezvoltare. Iar noi, profesorii, suntem cei care devenim „umbra” învățării, oamenii din spatele cortinei, cei care știm să modelăm destine și vieți. Pedagogia, la fel ca și toate domeniile de activitate, are nevoie de un „refresh”. Generația de astăzi sunt copiii gadgeturilor, copiii tehnologiilor on-line, acei elevi pe care îi găsim mereu cu telefonul sau tableta în mână. De aici vine și necesitatea noastră, a profesorilor, de a implementa metode de studiu care să fie atractive și motivante pentru copii. Pentru a răspunde cerințelor secolului în care trăim, este nevoie să avem un învățământ flexibil, care să le permită elevilor să-și pună în valoare cunoștințele, prin modul în care ei cred că o fac cel mai bine și le reușește sută la sută să se manifeste. Și, desigur, pentru a ajunge la rezultatul dorit este cazul ca mijloacele TIC să fie utilizate combinat cu metodele tradiționale, astfel încât să atingem cu succes obiectivele propuse actului de predare-învățare-evaluare. Utilizarea instrumentelor furnizate de TIC poate determina o eficientizare a învățării, datorită faptului că există un acces mai bun la informații. Un mijloc eficient de

creștere a nivelului de înțelegere a subiectelor din biologie și chimie sau și alte științe este elaborarea materialelor de învățare și a strategiilor de predare bazate pe cercetare, destinate să ofere elevilor competențe și abilități de gândire specifice cercetării științifice. Învățarea bazată pe investigație, creând legături autentice prin vizitele elevilor în laboratoarele de cercetare, îmbunătățește înțelegerea diferitelor aspecte ale esenței științelor și afectează pozitiv atitudinea elevilor față de științe. În activitatea mea de cadru didactic care predau biologia și chimia utilizez două abordări ale cercetării în procesul de învățare: „Învățarea prin modul de cercetare” și „Învățarea ca cercetare”. În „Învățarea prin modul de cercetare” elevii îndeplinesc sarcini de cercetare independentă în laborator sau pe teren. La lecțiile de biologie și chimie elevii au oportunitatea de a se implica în știință sub aspectul cercetării prin sarcini, cu posibilități limitate, ca parte a activității de învățare din clasă (experimente de laborator, lucrări de cercetare) sau, în cazuri rare, prin proiecte mai ample ghidate de unul sau mai mulți profesori din aceeași arie curriculară sau difertă. Pe de altă parte, în „Învățarea ca cercetare” elevii sunt expuși la diferite elemente ale procesului de cercetare, prin citirea și analiza articolelor

Învățarea bazată pe proiecte

Învățarea prin modul de cercetare pe teren

științifice, cercetarea aspectului istoric al subiectului și alte materiale relevante. În ambele abordări utilizarea TIC este un avantaj care poate contribui foarte mult la calitatea și eficacitatea procesului de cercetare în biologie. O modalitate de utilizare este Animația, ce permite ilustrarea principiilor biologice sau a unor fenomene chimice fără ca elevii să fie nevoiți să memoreze concepte. Predarea cu ajutorul animațiilor ilustrează subiectul abstract și îl transformă într-un subiect mai fezabil. Învățarea bazată pe proiecte susține dezvoltarea abilităților nece-

sare în era științifică. Aceasta solicită elevilor utilizarea TIC în scopuri de cercetare și dezvoltare a unui produs comun. În ceea ce privește integrarea TIC în proiect, evaluarea se va face în raport cu abilitățile legate de procesul de învățare: abilități de comunicare scrisă (în diferite tipuri), comunicare orală (în fața unui public), comunicare online, comunicare neverbală; abilități de utilizare a diverselor instrumente tehnologice, pentru a reprezenta informații: utilizarea avansată a software-ului, precum Word, Excel, prezentări, filme, bloguri și diverse site-uri personale; abilități de colectare și prelucrare a datelor: regăsirea, organizarea, analiza, evaluarea surselor de informații, prelucrarea digitală a informațiilor (procesare de filme, procesare grafică, prelucrare numerică).

Portofoliu digital: implementarea portofoliului în educație a evoluat pe fundalul creșterii numărului metodelor alternative de evaluare. În general, portofoliul este definit ca „o colecție intenționată de lucrări (în proces de lucru sau finalizate) ale elevului, în care acesta prezintă eforturile, progresul și realizările lui în mai multe domenii. Utilizarea instrumentelor TIC pentru portofoliul digital poate fi folosită pentru colectarea și partajarea lucrărilor.

Elevii învață să adune informații și să elaboreze cunoștințe, să le organizeze în portofoliu cu ajutorul diverselor instrumente TIC (EverNote, Goggle Sites, Workspaces, Dropr, com ș.a.). Portofoliul digital permite un discurs optim într-un mediu digital între profesor și elev.

Alte modalități de evaluare alternativă bazate pe TIC pot fi prezentările: un grup de elevi abordează un subiect dat, realizând în termen prezentări, plasate pe forumul clasei. După expunerea prezentărilor, elevii vor efectua o reflecție cu privire la calitatea acestora și vor puncta aspectele ce necesită îmbunătățire pe viitor.

În plus, **simulările** pot fi utilizate ca o modalitate alternativă de evaluare: elevii construiesc scripturi în grup care imită realitatea din diferite domenii.

În concluzie, pot să afirm: calculatorul folosit în cadrul lecțiilor de biologie și chimie nu numai că simulează procese și fenomene abstracte, complexe, din lumea vie și pe care nici un alt mijloc didactic nu le poate simula atât de bine, dar și valorifică informațiile obținute în contexte noi, transdisciplinare. Astfel, prin intermediul lui, se pot ilustra modele, concepte abstracte, procese și fenomene observabile în mod direct sau greu observabile, demonstrarea unor legi, teorii, procese științifice și, în același timp, oferă celor ce studiază și limbajul specific de specialitate, cu ajutorul căruia ei își pot descrie propria activitate.

Liliana POPOVICI,
profesoară de biologie și chimie,
grad didactic I,
LT „Vasile Alecsandri”,
mun. Bălți

Romanul „Pălămarul” de Traian Vasilcău – drumul spre Rai și înapoi

Acesta a fost unul dintre evenimentele culturale de anvergură de la Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”, desfășurându-se cu sala arhiplină. Alături de scriitori și interpreți au fost și medici, care au leucit bolnavi și au salvat multe vieți. Publicul tânăr a fost alcătuit din studenți de la Colegiul de Ecologie împreună cu profesoara Nina Negară și elevii de la Liceul Teoretic „Traian”, însoțiți de Tatiana Gogu și Tatiana Cucereavăi, și de la Liceul Teoretic „Columna” din Chișinău împreună cu profesoara de limba română Ludmila Zubco. Invitat special – Pălămarul, eroul din roman, pe nume Alexandr Baran, omul credincios, creștin ortodox, care i-a îndemnat pe autor și pe ceilalți bolnavi din salonul de spital la rugăciune. Și, rugându-se ei zi de zi împreună, au simțit puterea rugăciunii și au scăpat cu zile, bucurându-se de acel miracol divin, care a adunat la un loc acea forță tămăduitoare prin dăruirea medicilor și rugăciunea bolnavilor. Adevărat ne-a spus Mântuitorul, că acolo unde se adună doi sau trei în Numele Domnului, rugându-se, El este cu ei.

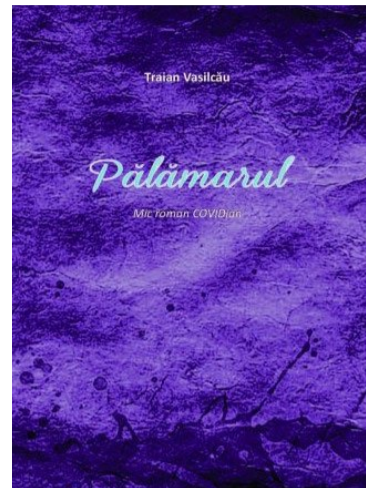
exprimat admirația pentru scriitorul, omul și familistul Traian Vasilcău, interpretând și un prea frumos cântec de biruință a Vieții asupra morții.

Dr. Miroslava Metleaeva a spus de la bun început că această carte va depăși în curând granițele românești, prevestindu-i un mare viitor și angajându-se să o traducă în limba rusă.

Interpretul și realizatorul emisiunii „Sonorități divine” de la Radio Moldova, Vasile Mereuță, a remarcat că acea cumpănă de sănătate prin care a trecut Traianus și familia lui e o cumpănă-examen în fața Domnului și El are matematici cu noi. Apoi a interpretat într-un mod deosebit cântecele „Cântă cucul, băta-l vînă”, „Doamne sfinte” și „De la Cernăuți la vale”, ultima lucrare impresionând publicul până la lacrimi. A lăcrămat și Pălămarul, originar dintr-un sat de ucraineni din regiunea Cernăuți, vecin cu satul Larga, baștina academicianului Mihai Cimpoi.

Scriitoarea și editoarea Marcela Mardare a spus că în acest roman mic a încăput o viață, un destin, o durere, o suferință, un drum de la viață la moarte, de la iad la rai. Crucea lui Traian, la un moment dat, s-a identificat cu patul de spital, unde a zăcut ca un fiu risipitor, demonstrând că omul trăiește profund în clipele cele mai grele.

Medicul Boris Gilcă, unul dintre doctorii care l-a leucit, a spus că azi e un moment fericit, după evenimente dramatice și tragice, recunoscând că nimeni nu a fost pregătit de pandemie, care a cuprins toată lumea, amintind că primul caz la noi a fost depistat la 7 martie 2020 și de atunci a început calvarul, care a durat doi ani. Chișinăul a suferit cel mai mult, circa 70% dintre paturile

de spital din toată republica aflându-se aici. Am citit cartea dintr-o răsufare, fiind captivat să aflu ce se întâmplă de la o pagină la alta. Este redată foarte bine atmosfera din spital, starea pacientului, care a fost și în terapie intensivă, starea psihologică și relațiile din spital, între medici și pacienți și pacienții între ei. Circa 12.000 (douăsprezece mii) de bolnavi au murit, printre ei fiind și cei 30 de scriitori de care s-a vorbit. Am învățat multe în perioada pandemiei, dar cartea lui Traianus vine să aducă multe mărturii, chiar dacă n-a scris totul ce s-a petrecut, și ar fi bine să fie tradusă și în limba engleză. În final medicul a citit câteva mesaje din dialogul său de atunci cu soția lui Traianus, Natalia Moraru-Vasilcău, care, în data de 7 februarie 2021, pe la ora 6:00 dimineața, îl ruga stăruitor să intervină, spunându-i că și fiul Flaviu-Lucian este bolnav, și ea, bolnavă, are grijă de amândoi. Atunci toată familia era în pericol și ea, doamna Natalia, lupta să-și salveze fiul și bărbatul! Dumnezeu a fost cu ei, medicii, care au reușit să-și salveze pe toți.

Liuba Sănduță-Pleşca, directoarea Liceului „Meșterul Manole” din Sălcuța Căușenilor, a spus că poetul Traian Vasilcău este invitat la Sălcuța, fiindcă este iubit și de elevii de acolo, unde Poezia este ascultată în picioare. Este scriitorul timpurilor noastre, care are Har de la Dumnezeu.

Poeta și criticul literar Lidia Gonța-Grosu, secretar al Senatului Universității de Stat din Moldova, a deconspirat faptul că Traianus a fost admis recent la studiile de masterat în Teologie la Universitatea din București cu extensiune la Chișinău. De acum va fi prezent mai des la Universitatea de Stat din Moldova.

Cartea lui Traian Vasilcău este despre revenirea la viață prin însușirea pe de rost a lecției Luminii.

Prozatorul Victor Prohin a remarcat faptul că Vladimir Beșleagă a spus la sfârșitul anilor '60 că pentru a realiza ceva de valoare, un scriitor trebuie să-și dorească toate nenorocirile. Făcea referire la propria experiență. După moartea mamei, lovit de durere, el a scris, în câteva săptămâni, cel mai bun roman al său, „Zbor frânt”. Raisa Lungu-Ploaie și-a fracturat un picior, a stat la spital și, ca urmare, a scris romanul „Zări albe”. Nicolae Dabija, dacă nu cădea lângă Mănăstirea Saharna, nu se știe dacă ar fi scris romanul „Tema pentru acasă”. Traian Vasilcău, un poet vulcanic, un foarte bun publicist și un excelent orator, dacă nu trecea prin acel calvar nu avea să scrie acest roman, „Pălămarul”, citit dintr-o răsufare. Sorbindu-l, m-am gândit la toți cunoștii mei, care au trecut prin această necruțătoare boală, despre care colegul meu Vasile Romanciuc, după ce a stat la

spital, a scris un ciclu de versuri intitulat „Dumnezeu nu-și ține nicio-dată telefonul închis”. Nu și-a ținut telefonul închis nici atunci când se ruga Traian Vasilcău.

Poeta Geta Lipovanciu a spus că Bunul Dumnezeu are hărăzit câte un drum pentru fiecare dintre noi, iar Traian Vasilcău s-a învrednicit de un drum aparte, deosebit. Romanul său este un strigăt al sufletului. El și-a vărsat din potirul plin cu Lumină într-un roman mic, dar, de fapt, atât de mare.

Liviu Manuș, un martor al „acestei trăiri”, a spus că ea a fost o altă încercare a scriitorului nostru de a trece prin moartea fizică și prin cea duhovnicească, după care a recitat poezia proprie „Poetului-Munte”. Dacă nu te-ai omorât toate încercările de până acum, îți doresc, Frate, să crești, să tot crești și să ajungi cel mai înalt munte al literaturii noastre! Eu spun că „Pălămarul” e un roman maxim, fiindcă este plin de cugetări!

Actorul Sandu Aristin Cupcea a recitat un fragment din poemul lui Traian Vasilcău „Autoportret”, remarcând această onorabilă trecere a poetului contemporan între preoți, recitând și poezia „Proorocul”, scrisă de preotul-poet Alexie Mateevici.

Traianus a recitat poezia „Raiul e mov”, afirmând că un om simplu, dar hărui de Dumnezeu, poate schimba un destin, pe care-l credea de neschimbat în timp.

Pălămarul Alexandr Baran, fost angajat al Căii Ferate din Moldova, care a dat titlul romanului lansat, a mulțumit tuturor celor care l-au susținut până acum, evidențiind că toate încercările unui om, ale unui neam sau ale unor țări sunt rezultatul păcatelor noastre, de care, numai prin spovedanie și cuminecare, grație Domnului, ne putem izbăvi!

„Acest roman-miniatură / Ne pune-n mică-ncercătură, / Dar Dumnezeu, ca pe eroi, / O să ne scoată din nevoi”, a menționat și subsemnatul.

La eveniment au fost prezente soția autorului, Natalia, și fiul lor Flaviu-Lucian.

La sfârșitul evenimentului, directoarea Elena Dabija a menționat că e prima lansare la care a participat și autorul, și eroul cărții, după care a oferit daruri de carte din partea Centrului Academic Internațional „Mihai Eminescu” și a scriitorului Traian Vasilcău pentru liceele „Columna”, „Traian” și Colegiul de Ecologie, toate din Chișinău.

Ștefan SOFRONOVICI,
specialist,
Centrul Academic
Internațional
„Mihai Eminescu”

Directoarea Centrului, Elena Dabija, a subliniat că azi asistăm la botezul cărții „Pălămarul” al lui Traian Vasilcău, spunându-i că este un norocos că a scăpat cu zile și a scris cartea, amintind că acad. Mihai Cimpoi are informația că circa 30 de scriitori au murit de Covid. Apoi a oferit microfonul autorului, care a mulțumit tuturor pentru prezență, subliniind că sufletul lui și ale celor de la liceele „Traian” și „Columna”, dar și de la Colegiul de Ecologie au comunicat înainte de a se cunoaște aici.

Primul vorbitor a fost scriitorul-medec Ion Cuzuioc, implicat, cu voia Lui Dumnezeu, în actul de vindecare și salvare al mai multor suferinzi, printre care și autorul. Dumnezeu a citit câteva fragmente de dialog din mesageria telefonului, păstrate încă din luna februarie 2021, ele fiind cutremurătoare, ca și paginile romanului, mărturisindu-ne că la starea în care era Traian Vasilcău atunci, el, medicul Ion Cuzuioc, nu avea mari speranțe în șansele de supraviețuire a acestuia. Dar a ieșit din ghearele morții, căci Dumnezeu a fost cu el și Traian este puternic, a concluzionat medicul, afirmând că el l-a îndemnat pe autor să scrie romanul, adăugând că este obligat să-l continue.

Academicianul Mihai Cimpoi a afirmat de la bun început că ceea ce a scris Traian Vasilcău este trăit, amintind spusa marelui prozator Albert Camus, că o carte trebuie să se bazeze pe experiență. Cartea, un mic roman, este o experiență existențială dureroasă și are o densitate extraordinară de trăire. În afară de faptul că e un jurnal în care se notează totul (ora, ziua, mișcarea bolnavului, a medicilor și a surorilor medicale, reacțiile celor din jur), am observat acest dar epic al unui poet.

Este foarte bine surprinsă atmosfera din spital, este bine găsit acest Pălămar. Este bine surprinsă lumea de rând, fiecare gândindu-se la ale lui. În microroman sunt mai multe paliere epice diferite: este tema omului, pus în situația existențială limită, când vede Raiul, în culori mov, dar vede numai fragmente, este tema soluțiilor în situația-limită, ca să supraviețuim, este credința în Dumnezeu, este verticalitatea morală și este solidaritatea între oameni. Afirmând că acest roman-miniatură este o reușită, marele critic literar i-a dorit autorului succese în continuare.

Scriitorul Nicolae Fabian a mărturisit că acest microman sau povestire cronică de proporții depășește tot ce a citit și a știut despre Covid, despre dramele și tragediile legate de pandemie. Această până epică te duce de la o stare la alta: de la tristețe și deznădejde, la înduioșare și speranță, la starea de bucurie, de admirație. Scriitoarea Ada Zaporozjanu și-a

NOCTURNA BIBLIOTECILOR 2023, EDIȚIA A XIV-A

O Noapte de sfârșit de septembrie la Biblioteca Științifică a UPSC

Datorită locului pe care îl ocupă în spațiul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” și ca rezultat al funcțiilor infodocumentare pe care le realizează, Biblioteca Universitară se află mereu în situația de a interacționa cu comunitatea academică, profesori, lectori universitari, formatori, studenți și masteranzi, de a emite semnale care să atragă atenția publicului, care să stimuleze cooperarea cu diferiți parteneri din mediul cultural, social și educațional.

Se știe că modul în care comunitatea academică percepe rolul bibliotecii este strâns legat de imaginea pe care această instituție culturală și-a format-o, de-a lungul anilor, în rândul utilizatorilor săi.

Managerul Bibliotecii Universitare, Ecaterina Scherlet, împreună cu angajații, au depus eforturi de îmbunătățire a imaginii bibliotecii în comunitate. Succesul unor astfel de activități a depins de identificarea unor metode eficiente de reactualizare a interesului utilizatorului pentru lectură și cărți, dar și găsierea unor căi eficiente de pătrundere în conștiința comunității universitare cu evenimente inedite și atractive.

Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR) și Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM) au avut inspirația de a lansa, la sfârșitul lunii septembrie a acestui an, Campania de Activare Nocturnă a Bibliotecilor din România și Republica Moldova „Nocturna Bibliotecilor 2023”.

Având scopul de a resuscita interesul publicului pentru serviciile de bibliotecă, evenimentul „Nocturna Bibliotecilor 2023”, desfășurat în data

de 29 septembrie, a oferit Bibliotecii Universitare șansa de a se încadra într-o serie de activități, cu scopul de a motiva tinerii studenți sub umbrela unor evenimente cultural-educative organizate și de a consolida legăturile cu studenții din cadrul altor facultăți ale Universității Pedagogice.

Biblioteca Universitară, profitând de această ocazie, a organizat, diverse manifestări cultural-educative, destinate, în primul rând, tinerilor studenți și altor categorii de utilizatori.

Agenda întâlnirilor desfășurate în seara și noaptea de 29 septembrie la Biblioteca Universitară a UPSC a cuprins un program variat:

- Sesiune de învățare și dezvoltare artistică CĂLĂTORIE PRIN „ART GALERY”;
- Sesiuni de orientare BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ - CENTRU DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE;
- Expoziție virtuală VALOAREA INFORMAȚIEI ÎN DEZVOLTAREA CONTINUĂ PERSONALĂ ȘI PROFESIONALĂ A CADRELOR DIDACTICE.

La cele două sesiuni destinate studenților de la facultăți, participanții au fost invitați să vină la biblioteca

universitară pentru a descoperi afinitatea pentru lectură, pentru a se apropia unii de alții, pentru a cunoaște mai bine relația lor cu angajații bibliotecii universitare. Ei au conștientizat faptul că o vizită la biblioteca universitară poate afecta în mod pozitiv relația lor cu acei bibliotecari deosebiți care, prin prisma cărții, au interes de a le dezvolta competențe digitale și profesionale.

Un rol deosebit a avut expoziția virtuală „Valoarea informației în dezvoltarea personală și profesională a cadrelor didactice din învățământul general”, organizată de SL CFCL din cadrul Bibliotecii Științifice a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, înzestrată cu lucrări

științifico-didactice privind dezvoltarea personală și profesională a cadrelor didactice. Tematica expoziției, atât de variată, a devenit un bun prilej pentru cadrele didactice, studenți, masteranzi, doctoranzi de a-și pune în valoare implicarea didactică ca o dimensiune a procesului de instruire pe tot parcursul vieții.

Expoziția cu cele opt secțiuni - Documente de politici educaționale în asigurarea funcționalității și dezvoltării Educației Timpurii; Repere metodologice în aplicarea curriculumului dezvoltat în Educația Timpurie; Cercetare, evaluare, parteneriate în Învățământul Primar; Dezvoltarea culturii media în Învățământul Primar; Dezvoltare personală: competențe transversale și deprinderi de viață în formarea elevilor; Educație pentru Societate - resursă educațională valoroasă la dezvoltarea competențelor profesionale a cadrelor didactice; Management performant în educație; Experițe de formare profesională a adulților - vine în întâmpinarea nevoilor de formare continuă, de dezvoltare personală și profesională a cadrelor didactice cu informații specifice, în contextul programelor de perfecționare/recalificare, desfășurării procesului instructiv-educativ în învățământul general. Literatura expusă în secțiunile expoziției poate fi considerată o abordare originală în literatura pedagogică fiind, de fapt, o provocare la un dialog intelectual care să pună în evidență schimbările calitative la care cartea, lectura, biblioteca vor trebui să răspundă într-un viitor apropiat de digitalizare a colecțiilor de carte din biblioteci.

Cadrele didactice, studenții, masteranzii, doctoranzii și alte categorii de cititori, care au participat la ediția a XIV-a a „NOCTURNEI BIBLIOTECILOR” la Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă”, merită mulțumirile noastre, însoțite de invitația de a reveni, cu același interes, la Biblioteca Universitară.

Participanții la acest eveniment au observat, poate pentru prima oară, că pasiunea pentru cărți și cultură se exprimă diferit și poate trezi atenția și altor categorii de cititori.

Rămânem cu speranța că participanții la „Noaptea Bibliotecii” - prieteni ai lecturii - vor duce faima evenimentului mai departe, vor spune colegilor, prietenilor că fața bibliotecii universitare se schimbă și își vor aminti cu plăcere de o seară de sfârșit de septembrie organizată un pic mai altfel la Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău.

Elizaveta GLOBALA,
bibliotecar principal,
SL CFCL, BȘ UPSC

Copilăria și primii pași ai lui T. Casapu în sportul cu haltera

Scriam recent în acest colț de pagină despre evenimentul de lansare a unui album dedicat „eternului campion” Tudor Casapu, cu ocazia împlinirii a 60 de ani de la nașterea acestui mare halterofil, unicul sportiv al Moldovei independente care a reușit să escaladeze vârful olimpic. Astăzi vă propunem spre lectură primul capitol din această lucrare, intitulat „Copilăria și primii pași în sportul cu haltera”.

locuri premiate la diverse concursuri. Însă aprecierea cea mai mare o primea de la audiență. „Am simțit de la o vârstă fragedă că ceea ce cânt are priză la public – o dată interpretăm un cântec popular care avea niște cuvinte pline de tristețe, „Tăticul nu-i de multă vreme, îl aștept mereu...”, iar bătrânii stăteau în fața mea și plângeau”, își amintește T. Casapu.

Cu halterele a început încet... Târziu. La 15 ani, când începuse să învețe la Școala-internat nr.1 din Chișinău, cu studierea aprofundată a matematicii. Aici l-au luat în primire profesorii de educație fizică: Sergiu Mardari, care aduna elevii în fiecare dimineață, la 6.15, pentru exerciții de învioreare; Grigore Duluță (secția de baschet); Vasile Alexeenco (fotbal) ș.a.

...De la școală a

adus o halteră. Voia să fie voinic. Să fie campion. Făcea așezări cu greutatea de 180 de kilograme. A făcut și box, și lupte, dar mai mult i-au plăcut halterele. Primul său antrenor, Oleg Poleacov, îi zicea: „Tudor, vei fi campion mondial, parcă aș vedea aieva acest lucru.” Îl încuraja și faptul că antrenorul le povestea despre campionii olimpici David Righert, Vasili Alexeev, cel care a stabilit 80 de recorduri mondiale și care ulterior va juca un rol decisiv în viața de sportiv a lui Tudor Casapu.

De asemenea, l-a ajutat mult directorul Școlii-internat de la Poșta Veche (Chișinău), Petru Popovici, un om de mare omenie și un susținător înfocat al sportului. El a amenajat în subsol o sală de haltere. Anume aici Tudor Casapu a crescut ca sportiv de performanță, etapă cu etapă. A început antrenamentele în anul 1978, iar în 1981 deja a devenit maestru al sportului...

Eduard CIOBANU,
Iulian BOGATU

(Va urma)

ANUNȚ

Direcția Învățământ, Tineret și Sport Râșcani anunță concurs pentru ocuparea funcțiilor de director în următoarele Instituții Publice:

1. **Instituția Publică Centrul de Creație, or. Râșcani;**
2. **Instituția Publică Gimnaziul „Victor Dumbrăveanu”, s. Corlăteni.**

Actele vor fi depuse la Direcția Învățământ, Tineret și Sport Râșcani, bir. 29, până la data de **10 noiembrie 2023, orele 17.00.**

Informații suplimentare pot fi găsite pe pagina web a direcției: <https://riscani.educ.md/>.

Bibliografia concursului poate fi accesată la adresa electronică: <http://ctice.gov.md/testarea-directorilor/resurse/>.

Univers Pedagogic pro

Chișinău, MD 2059, str. Doina, nr. 104, et 4
E-mail: universs2@mail.ru, univers.pedagogic@gmail.com
Tipar: ÎSFEP „Tipografia Centrală”. Comanda nr. 10079.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

RESPONSABIL DE EDIȚIE	▶ Oxana Parașciuc
REDACTOR PRINCIPAL	Nicolae Jantic
REPORTERI	▶ Iulian Bogatu, Silvia Țurcan
CORECTOR MACHETATOR	▶ Elvira Țăganaș-Pânte Iurie Babii

Redacția nu corespundează cu autorii, nu recenzează și nu restituie materialele necomandate. Preluarea articolelor și pozelor este posibilă doar cu acordul prealabil al redacției.

INDICE DE ABONARE LA:

„Poșta Moldovei” – PM21741
„Moldpresa Grup” SRL
Abonare online: <https://services.posta.md/abonarea2022#/publication/264>